

SUUNNISTUSLIITON ANTIDOPINGOHJELMA

Suomen Suunnistusliitto

2023

Suomen Suunnistusliitto

Sisältö

SUUNNISTUSLIITON ANTIDOPINGOHJELMA	3
1. ARVOPERUSTA.....	3
2. TAVOITTEET	3
3. SUUNNISTUSLIITON ANTIDOPINGTOIMINTA	3
3.1. Säännöstö	4
3.2. Sopimukset	4
3.3. Koulutus.....	4
3.3.1. Huippu-urheilijat ja huipulle pyrkivät nuoret urheilijat	5
3.3.2. Ohjaaja- ja valmentajakoulutus	5
3.3.3. Muut kohderyhmät	5
3.4. Viestintä.....	5
3.4.1. Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -luettelo	6
3.4.2. Kriisiviestintä	6
3.5. Dopingvalvonta.....	7
3.5.1. Dopingtestaus.....	7
3.5.2. Testauspooli.....	8
3.5.3. Erivapaudet.....	9
3.5.4. Dopingrikkomukset.....	10
3.6. Suunnistuksen edustus antidopingorganisaatioissa.....	10
3.7. Seuranta ja vastuuhenkilöt.....	10
3.7.1. Hallitus ja toimitusjohtaja.....	11
3.7.2. Huippu-urheilu.....	11
3.7.3. Nuorisourheilu.....	11
3.7.4. Viestintä.....	12
3.7.5. Sääntöryhmä	12

SUUNNISTUSLIITON ANTIDOPINGOHJELMA

1. ARVOPERUSTA

Suunnistusliiton antidopingohjelma on osa liiton eettistä ohjelmaa. Toiminnassaan liitto korostaa eettisesti ja moraalisesti kestäviä elämänarvoja, mitä sen harjoittama antidopingtyö osaltaan tukee. Ohjelma huomioidaan liiton kulloisessakin strategiassa.

Suunnistusliiton antidopingohjelma perustuu:

- terveen ja puhtaan urheilun sekä reilun pelin periaatteisiin
- säännölliseen ja tehokkaaseen antidopingviestintään
- avoimuuteen antidopingtyössä

2. TAVOITTEET

Suunnistusliiton antidopingohjelman tavoitteena on:

- sitouttaa liiton ja sen seurojen toiminnassa mukana olevat henkilöt antidopingohjelmaan ja määrittellä heidän vastuualueensa ja tehtävänsä antidopingtoimintaan liittyen
- lisätä eri kohderyhmien antidopingtietoisuutta sekä kasvattaa valmiutta tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa aina lasten ja nuorten liikunnasta lähtien
- tehdä yhteistyötä antidopingtyötä tekevien tahojen (mm. SUEK, IOF) kanssa
- vaikuttaa lajin antidopingtyön kehitykseen sekä kansallisesti että kansainvälisesti
- harjoittaa avointa, säännöllistä ja tehokasta viestintää antidopingasioissa
- ehkäistä antidopingtyöhön liittyviä epäselvyyksiä ja väärinymmärryksiä
- pitää suunnistusurheilu puhtaana dopingista säännöllisellä ja mahdollisimman kattavalla antidopingviestinnällä ja -koulutuksella

3. SUUNNISTUSLIITON ANTIDOPINGTOIMINTA

Suunnistusliitto tekee tiivistä yhteistyötä antidopingorganisaatioiden kanssa ja toimii avoimesti niiden suuntaan. Liitto informoi SUEKia mahdollisista dopingepäilyistä tai -rikkomuksista.

Suunnistusliiton antidopingohjelmassa linjatut toimenpiteet kirjataan vuotuisen toimintasuunnitelmaan. Ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain ja kirjataan tehdyt toimenpiteet vuosikertomukseen.

Antidopingohjelma on tarkoitettu suunnistusurheilun parissa toimivien henkilöiden käyttöön. Kohderyhmänä ovat ensisijaisesti:

- eri-ikäiset ja -tasoiset, erityisesti kansainvälisen ja kansallisen tason urheilijat
- suunnistusvalmentajat ja urheilijoiden tukihenkilöstö
- liiton toimihenkilöt, luottamushenkilöstö sekä maajoukkueiden ja valmennusryhmien parissa toimiva henkilöstö
- seurojen ja alueiden luottamushenkilöstö sekä valmennus-/ohjaustoiminnassa mukana olevat henkilöt

Kohdassa [3.7.](#) on määritelty antidopingohjelman käytännön toteuttamiseen liittyvät konkreettiset toimenpiteet vastuualueineen.

3.1. Säännöstö

Suomen antidopingsäännöstö noudattaa Maailman antidopingsäännösten määräyksiä. Sen piiriin kuuluvat Suomessa rekisteröidyt urheilujärjestöt ja muut yhteisöt, jotka säännöissään tai SUEKin kanssa erikseen solmimallaan sopimuksella ovat sitoutuneet noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä. Suunnistusliitto sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstöä, mikä on kirjattu yhdistysrekisteriviranomaisen hyväksymiin toimintasäntöihin ja suunnistuksen lajisäntöihin (kilpailusäntöihin). Kaikkien liiton alaisessa toiminnassa mukana olevien urheilijoiden ja urheilijoiden tukihenkilöiden tulee sitoutua noudattamaan omassa lajissa sovellettavia antidopingsäännöstöjä.

Suunnistusliiton antidopingsäännösten muodostavat Maailman antidopingtoimiston (WADA) kulloinkin voimassa oleva antidopingsäännöstö (World Antidoping Code, WADC) ja siihen nojautuvat, kulloinkin voimassa olevat Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) antidopingsäännöt, kansainvälisen lajiliiton (IOF) antidopingsäännöt (IOF Anti-Doping Code) sekä Suomen antidopingsäännöstö ja täydentävä WADA:n luettelo Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa. Voimassa olevat säännöt sekä kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelot löytyvät WADA:n ja SUEKin nettisivuilta, IOF:n antidopingsäännöstö puolestaan IOF:n sivuilta.

Dopingrikkomukset (ks. [3.5.4.](#)), niiden seuraamukset ja käsittely on määritetty antidopingsäännöstössä. Dopingrikkomuksia käsittelevissä asioissa kurinpitovaltaa käyttää SUEKin antidopingsioiden kurinpitolautakunta.

Antidopingsäännöt netissä:

- [Maailman antidopingsäännöstö, World Antidoping Code, WADC \(2021\)](#)
 - [Urheilijan opas Maailman antidopingsäännöstöön 2021](#)
- [Suomen antidopingsäännöstö \(2021\)](#)
- [Kansainvälisen suunnistusliiton antidopingsäännöstö, IOF Anti-Doping Rules \(2021\)](#)
- [Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa](#)
- [Suunnistusliiton antidopingsäännöstö \(Suunnistuksen lajisäännöt 2022, kohdat 3.1 ja 4.5 sekä liite A\)](#)

3.2. Sopimukset

Suunnistuksen lajisääntöjen mukaan kaikkien niiden kilpailijoiden, jotka osallistuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai SM-kilpailuihin tulee lunastaa kilpailulupa eli lisenssi. Myös ulkomaalaisten, jotka edustavat suomalaista suunnistusseuraa, on lunastettava lisenssi. Lisenssin lunastamalla suunnistaja solmii lisenssisopimuksen, jossa on määritelty liiton ja kilpasuunnistajan oikeudet ja velvollisuudet. Lisenssisopimuksissaan kilpaurheilijat sitoutuvat antidopingsäännöstöön: "Kilpasuunnistaja on velvollinen noudattamaan lajisääntöjen antidopingsäännöstöä (Lajisäännöt, kohdat 3.1 ja 4.5 sekä liite A) myös niiltä osin kuin niiden velvoitteet ulottuvat lisenssin voimassaolokauden ulkopuolelle.

Suunnistusliiton valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden ja edustustehtäviin valittujen urheilijoiden sopimuksissa, valmentajien ja maajoukkueiden tukihenkilöstön sopimuksissa sekä yritysten kanssa tehtävissä yhteistyösopimuksissa on antidopingpykälä. Sopimustekstit pidetään ajantasaisina ja päivitetään uusia sopimuksia tehtäessä.

3.3. Koulutus

Suunnistusliitto järjestää antidopingkoulutusta eri kohderyhmille. Antidopingkoulutus on oleellinen osa maajoukkueiden ja valmennusryhmien toimintaa sekä valmentaja- ja ohjaajakoulutusta. Nuoriso- ja koulutuspäällikkö vastaa koulutusten järjestämisestä tasolla 1, huippu-urheilupäällikkö tasoilla 2 ja 3 sekä maajoukkueiden ja valmennusryhmien leireillä. Aktiivisella ja säännöllisellä koulutustyöllä urheilijoilla ja heidän sidosryhmillään on aina käytössään viimeisin tieto. Koulutusten toteutumisesta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksessa.

Antidopingsäännösten mukaan urheilijoille, heidän sidosryhmilleen ja muille lajin parissa toimiville viestitään seuraavista teemoista:

- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa
- Antidopingtoimijat ja antidopingtyön sisältö
- Antidopingsäännöt ja säännöstiin sitoutuminen
- Dopingrikkomukset ja sen seuraamukset: terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset
- Dopingvalvonta, dopingtestaus ja testausprosessi
- Urheilijan ja heidän tukihenkilöidensä oikeudet ja velvollisuudet
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä
- Ravintolisät urheilussa
- Dopingin haitta urheilun hengelle, maineelle ja reilun pelin toteutumiseksi
- Urheilijan olinpaikkatiedot
- Urheilun etiikka ja reilu peli

3.3.1. Huippu-urheilijat ja huipulle pyrkivät nuoret urheilijat

Liiton tehtävänä on taata, että maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin valituilla urheilijoilla sekä heidän tukihenkilöillään on ajantasaiset tiedot ja että he tuntevat velvollisuutensa ja vastuunsa antidopingasioissa. Kaikkien lajien aikuisten ja nuorten valmennusryhmien leireillä käsitellään vuosittain antidopingasioita joko SUEKilta tilattavien kouluttajien tai omien valmentajien toimesta. Maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin valituilta urheilijoilta edellytetään kiellettyjen aineiden ja menetelmien listaan tutustumista, erivapausmenettelyn selvittämistä ennakkoon Suunnistusliitosta ja Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen suorittamista.

- [Kielletyt Aineet ja Menetelmät Urheilussa \(KAMU\)](#)
- [Erivapaus](#)
- [Puhtaasti paras -verkkokoulutus](#)

3.3.2. Ohjaaja- ja valmentajakoulutus

Antidopingkoulutusta järjestetään Suunnistusliiton valmentajakoulutuksissa tasoilla 1–3. Tasolla 1 koulutus toteutetaan pääsääntöisesti omien kouluttajien toimesta ja se painottuu reiluun peliin ja urheilun etiikkaan. Tasoilla 2–3 antidopingkoulutus toteutetaan SUEKilta tilattujen kouluttajien toimesta. Lisäksi SUEKin kouluttajia tilataan säännönmukaisesti huippu- ja nuorisosuunnistuksen tapahtumiin.

Suunnistusliiton omat kouluttajat ovat käyneet – tai käyvät – SUEKin kouluttajakoulutuksen. Liitto toimittaa kouluttajiensa yhteystiedot vuosittain tammikuussa.

3.3.3. Muut kohderyhmät

Suunnistusliiton toimihenkilöt, valmentajat, valmennuksen tukihenkilöt ja keskeiset luottamushenkilöt saavat ajantasaista antidopingtietoa SUEKin liittotiedotteen ja sähköpostiviestinnän kautta. Postituslistat päivitetään vuosittain yhteistyössä SUEKin kanssa.

SUEK tarjoaa urheiluseuroille lähinnä verkkokoulutusta. Suunnistusliitto kannustaa seurojen avainhenkilöitä tekemään Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen. SUEKin koulutustarjonnasta tiedotettaessa hyödynnetään eri kanavia ja tapahtumia.

3.4. Viestintä

Suunnistusliiton tavoitteena on lisätä eri kohderyhmien antidopingtietoisuutta sekä kasvattaa valmiutta tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa aina lasten ja nuorten liikunnasta lähtien. Toimilla edistetään puhtaan urheilun hengen toteutumista ja ehkäistään mahdollisia dopingrikkomuksia. Myös SUEK osallistuu yhdessä sovittuun tapaan tapahtumiin. Liiton henkilökunnalta edellytetään ehdottoman kielteistä suhtautumista dopingiin sekä aktiivista osallistumista antidopingtyöhön, minkä tulee näkyä jokaisen työntekijän omassa viestinnässä.

SUEKin lajiilittotilaisuuksiin osallistuu kulloinkin sopivin henkilö tai henkilöitä, pääsääntöisesti huippu-urheilupäällikkö ja viestinnästä vastaava henkilö.

Liitto huolehtii dopingvalvontaa koskevien tietojen välittämisestä toimijoilleen (mm. seurat, urheilijat, valmentajat) aktiivisesti ja viipymättä. Liitto hyödyntää antidopingviestinnässään SUEKin tiedotteita ja materiaaleja ja pyrkii käyttämään antidopingviestinnässä eri kanavia ja tapahtumia, jotta sanoma tavoittaa kohderyhmät tehokkaasti. Liitto tilaa SUEKin esittelypisteen vuosittain johonkin merkittävään valtakunnalliseen tapahtumaan.

3.4.1. Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa

SUEK toimittaa Suunnistusliitolle vuosittain antidopingpikaoppaita. Liitto toimittaa oppaita maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin valituille urheilijoille, minkä lisäksi suositellaan sekä suomen- että ruotsinkielisen KAMU mobiilisovelluksen ja SUEKin verkkosivuilta löytyvän KAMU-pikaoppaan käyttöä.

Liiton uutisoinnilla varmistetaan, että urheilijat, valmentajat ja muut liiton toimijat ovat tietoisia SUEKin verkkosivuille tulevista päivityksistä. SUEKin internetsivuilla voi ilmoittautua maksutta postituslistalle. Listan jäsenet saavat ajankohtaiset tiedotteet suoraan sähköpostiinsa.

3.4.2. Kriisiviestintä

Tarve poikkeustilanteen viestintään, kriisiviestintään voi syntyä Suunnistusliitossa mahdollisen dopingrikkomuksen, karkean ympäristöriikkeen, kilpailijan kuoleman tai vastaavan myötä, kun tapahtuma herättää poikkeuksellisen suurta median mielenkiintoa.

Mikäli Suunnistusliiton jossain lajissa on dopingrike-epäily:

- SUEK lähettää asiaan liittyen kirjeen rikkeestä epäillylle urheilijalle ja liiton toimitusjohtajalle.
- Asiasta tiedon saanut toimitusjohtaja informoi välittömästi liiton puheenjohtajaa, huippu-urheilupäällikköä ja viestinnästä vastaavaa henkilöä. Nämä päättävät asian tiedottamisen ajankohdasta, tavasta sekä muista yksityiskohdista. Liitto järjestää tiedotustilaisuuden, mikäli urheilijan taso tai muut seikat sitä edellyttävät.
- Edellä mainittu ryhmä informoi asiasta tarvittaessa asianosaisia (urheilija, valmentajat, lääkärit jne.). Sovitaan tiedottamisen tavoista ja aikataulusta. Asianosaiset veloitetaan saapumaan mahdolliseen tiedotustilaisuuteen. Dopingtapauksesta voi tiedottaa vasta, kun Antidopingasioiden kurinpitolautakunta on käsitellyt asian ja julkaisee päätöksen tai jos rikkomuksesta epäilty itse julkisesti vahvistaa mahdollisen rikkomusepäilyn.
- Viimeistään välittömästi ennen tiedotteen lähettämistä tai lehdistötilaisuutta asiasta informoidaan liiton hallitusta sekä toimihenkilöitä. Samalla kerrotaan tiedottamisen aikataulu ja pelisäännöt.
- Medialle kerrotaan asiasta mahdollisimman nopeasti Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan kanssa sovitusti. Ensimmäinen lyhyt tiedote välitetään Suunnistusliiton omien kanavien lisäksi myös sähköpostitse liiton mediajakeluna. Tiedote toimii tarvittaessa kutsuna mahdolliseen tiedotustilaisuuteen.
- Mikäli urheilijan taso tai muut seikat sitä edellyttävät, liitto järjestää tiedotustilaisuuden. Se pyritään järjestämään mahdollisimman nopeasti, muutaman tunnin varoitusajalla ensimmäisen tiedotteen lähettämisestä. Tiedotteen ja tiedotustilaisuuden välisenä aikana asian kommentointi rajataan puheenjohtajalle tai toimitusjohtajalle.
- Tiedotustilaisuuteen pyritään saamaan asianosaisten ja liiton johdon lisäksi myös Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan asiantuntija.
- Tiedotustilaisuudessa jaetaan virallinen tiedote. Lisäksi valmistellaan tausta-aineistoksi tietoa testausmääristä jne. Asianosaiset, Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan asiantuntija sekä liiton johto vastaavat toimittajien kysymyksiin. Tilaisuuden päättymisen jälkeen asiaa kommentoi tarvittaessa puheenjohtaja tai toimitusjohtaja.
- Asiasta puhutaan oikein nimin kiertoilmaisuja välttäen, täsmällisesti sekä totuudenmukaisesti. Asian tiedottamisen yhteydessä pyritään joustavuuteen median suuntaan huomioiden urheilijan oikeusturva. Tarvittaessa lehdistötilaisuudessa järjestetään tulkkaus. Virallinen tiedote käännetään mahdollisimman nopeasti englanniksi, jotta se voidaan jakaa tarvittaessa kansainväliseen käyttöön.

3.5. Dopingvalvonta

3.5.1. Dopingtestaus

Suomen antidopingsäännösten perusteella SUEKilla ja muilla antidopingorganisaatioilla on oikeus tehdä dopingtestejä urheilijoille, jotka ovat lisenssin lunastaessaan sitoutuneet antidopingsäännöstiin. Periaatteessa kaikki, jotka osallistuvat järjestäytyneeseen urheilu- ja kilpailutoimintaan, ovat dopingvalvonnan piirissä. Pääasiassa testaustoiminta keskittyy huippu-urheilijoihin.

Suomessa dopingvalvonnasta vastaa SUEK. Dopingtestejä teettävät Suomessa SUEK, Maailman Antidopingtoimisto (WADA) ja kansainväliset lajiliitot. Testien käytännön suorittamisesta Suomessa vastaa useimmiten SUEKin valtuuttama testiryhmä, kansainvälisissä kilpailuissa kansainvälisen lajiliiton (IOF) edustajan alaisuudessa.

Dopingtestejä tehdään sekä kilpailuissa että kilpailujen ulkopuolella. Testit suoritetaan ennalta ilmoittamatta niin sanottuina yllätystesteinä. Näin toimitaan myös kilpailutapahtumien yhteydessä, lukuun ottamatta kansainvälisiä arvokilpailuja, joissa kansainvälisen lajiliiton (IOF) säännöt määräävät dopingtestien tekemisestä.

Kilpailujen järjestäjä on velvollinen tekemään mahdolliseksi dopingtestien sääntöjen mukaisen suorittamisen kilpailujen yhteydessä. Järjestäjien on hyvä jo ennalta varautua mahdollisesti suoritettaviin dopingtesteihin. Suunnistusliitto vastaa, että kilpailun järjestäjällä on tarvittavat tiedot testien järjestämisestä (tila ja saattajat)

Suomessa järjestettävissä kansainvälisissä kilpailuissa testauksesta ja tulosten käsittelystä vastaa kansainvälinen lajiliitto (IOF). Suunnistusliitto sopii kansainvälisten kilpailuiden dopingtestauksen järjestämisestä ja kuluja maksamisesta IOF:n kanssa kilpailusopimusta tehdessään. Testauksen toteutuksesta vastaa kilpailunjärjestäjä kansainvälisen lajiliiton määräämällä tavalla yhdessä testausta toteuttavan antidopingorganisaation kanssa. Yleensä Suomessa testauksen toteuttaa SUEK. Mikäli kilpailunjärjestäjä ei toteuta dopingtestausta, SUEK voi kansainvälisen lajiliiton tai WADA:n hyväksynnällä tehdä dopingtestejä kyseisessä kilpailussa. Kilpailunjärjestäjä on velvollinen järjestämään asianmukaiset dopingtestitilat. Lisäksi sen pitää tarvittaessa järjestää pyydetty määrä täysi-ikäisiä saattajia dopingtestiryhmälle sekä toimittaa tiedot, jotka helpottavat testauksen kulkua, kuten kilpailujen osallistujalistat ja lopputulokset. Lisätietoja kilpailun järjestäjän velvoitteista on SUEKin internetsivuilla.

Suunnistusliitto voi tilata kilpailun ulkopuolisia testejä tai kilpailutestejä SUEKilta. SUEK päättää, ketä testataan ja milloin. Testejä tilataan SUEKin testauspäälliköltä.

Suunnistajille, hiihtosuunnistajille ja pyöräsuunnistajille tehtyjen dopingtestien määrä lisääntyi merkittävästi vuoden 2000 jälkeen, minkä jälkeen testimäärät ovat pysyneet n. 50–80 testissä vuosittain.

Suunnistajille, hiihtosuunnistajille ja pyöräsuunnistajille tehtyjen dopingtestien määrä vuosina 2000–2021.

Vuosi	SSL	SSL	SSL	WADA/IOF		SUEK		YHTEENSÄ
	kilpailun ulkop.	kilpailu	kv. kilpailu	kilpailun ulkop.	kv. kilpailu	kilpailun ulkop.	kilpailu	
2000	5	0	10	0	0	10	0	25
2001	8	18	6	1	28	2	6	69
2002	10	20	0	0	0	8	11	49
2003	7	20	0	4	0	18	18	67
2004	-	-	-	9	0	27	27	63
2005	-	-	-	0	12	36	22	70
2006	-	-	-	10	14	26	16	66
2007	-	-	-	3	4	17	17	41
2008	-	-	-	0	0	18	20	38
2009	-	-	-	5	5	27	20	57
2010	-	-	-	1	3	28	18	50
2011	-	-	-	4	3	50	40	97
2012	-	-	-	2	7	33	39	81
2013	-	-	-	1	9	37	30	77
2014	-	-	-	2	8	28	34	72
2015	-	-	-	1	12	23	15	51
2016	-	-	-	0	7	42	21	70
2017	-	-	-	0	4	32	28	64
2018	-	-	-	0	6	30	26	62
2019	-	-	-	0	7	32	22	61
2020	-	-	-	0	7	33	22	62
2021	-	-	-	0	4	26	23	53

3.5.2. Testauspooli

Suunnistusliiton maajoukkueiden kärkiurheilijoista osa voi kuulua IOF:n tai SUEKin nimeämään testauspooliin. Testauspooliurheilijat kuuluvat tiiviimmän testauksen piiriin ja heillä on sääntöjen määräämä velvollisuus päivittää säännöllisesti tietonsa WADA:n olinpaikkatietojärjestelmään Adamsiin. IOF ja SUEK tarkistavat ja päivittävät testauspooliaan säännöllisesti, ja niillä on oikeus päättää testauspooliin nimettävistä urheilijoista.

Suunnistusliiton huippu-urheilupäällikkö ja valmentajat vastaavat siitä, että SUEKilla on maajoukkueiden ja valmennusryhmien toimintaan liittyen seuraavat tiedot ilman erillistä pyyntöä:

- urheilijoista: nimet, syntymäajat ja yhteystiedot
- koti- ja ulkomaanleireistä: osallistujalistat, majoitus- ja harjoituspaikat, leiriaikataulut
- kilpailutiedot
- tiedot maajoukkueiden muista mahdollisista kokoontumisista ja tapaamisista sekä
- tiedot IOF:n rekisteröityyn testauspooliin kuuluvista urheilijoista.

3.5.3. Erivapaudet

Mikäli urheilijan sairauden hoito vaatii jonkin urheilussa kielletyn lääkeaineen tai menetelmän käyttöä, hoidolle voidaan hakea erivapautta (TUE, Therapeutic Use Exemption). Erivapausmenettely voi tehdä mahdolliseksi kyseisen kielletyn hoitomuodon käytön.

SUEKin lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin kuuluvien urheilijoiden tulee hakea erivapautta Kansainvälisen erivapausstandardin ja SUEKin ohjeiden mukaisesti ennakkoon SUEKilta. Suunnistusliitto ja SUEK ovat sopineet, että suunnistajista, hiihtosuunnistajista ja pyöräsuunnistajista lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin kuuluvat edellisen kauden loppurankin perusteella I-luokkaan kuuluvat urheilijat sarjoissa H/D21. Suunnistuksessa tasomäärittely perustuu kokonaisrankiin (maasto + sprintti). Luokkarajat löytyvät Suunnistusliiton sivuilta (www.suunnistusliitto.fi > Kilpailu > Info > Luokkarajat). Tasomäärittely on nähtävillä SUEKin internetsivuilla. Urheilijoita voi opastaa käyttämään Erkka-erivapauskonetta, joka sisältää myös tasomäärittelyn. SUEKin erivapauspääätös koskee kansallisen tason urheilijaa ja kansallisen tason kilpailuja Suomessa. Lajikohtaisen tasomäärittelyn ulkopuolella olevien urheilijoiden kohdalla SUEK tarkistaa mahdollisen dopingtestin jälkeen, että kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa olevien aineiden käytölle on lääketieteellinen peruste. Tämän osoittamiseksi urheilijan tulee hakea erivapautta takautuvasti.

Kansainvälisen tason urheilijoiden sekä kansainvälisiin kilpailuihin osallistuvien urheilijoiden erivapauksista vastaa Kansainvälinen suunnistusliitto IOF riippumatta urheilijan iästä tai kansallisesta tasosta. IOF määrittelee antidopingsäännöstössään mm. kansainväliset suunnistustapahtumat (IOF Events), kansainvälisen tason urheilijat (International-Level Athletes) ja rekisteröidyn testauspoolin (Registered Testing Pool). Kansainvälisen tason suunnistustapahtumiksi on IOF:n AD-säännöstössä määritelty kaikkien suunnistusmuotojen (suunnistus, hiihtosuunnistus, pyöräsuunnistus, tarkkuussuunnistus) MM-kilpailut, maailmancuposakilpailut, nuorten MM-kilpailut sekä alueelliset aikuisten mestaruuskilpailut, esimerkiksi EM-kilpailut. Maailmanrankikilpailuja, veteraanien MM-kilpailuja tai 18- ja 16-vuotiaiden EM-kilpailuja ei luokitella IOF:n AD-säännöstössä kansainvälisiksi suunnistustapahtumiksi. Kansainvälisen tason urheilijaksi IOF määrittelee testauspooliin kuuluvien urheilijoiden lisäksi ne, jotka osallistuvat edellä määriteltyihin kansainvälisiin suunnistustapahtumiin.

Mikäli urheilijalla on SUEKin myöntämä erivapaus kielletyn aineen tai menetelmän käyttöön Kansainvälisen erivapausstandardin mukaisesti, IOF:n on tunnustettava se kansainvälisen tason kilpailuissa. Jos IOF katsoo, etteivät erivapauden kriteerit täyty ja kieltäytyy näin ollen tunnustamasta erivapautta, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä urheilijalle ja SUEKille perusteluineen. Urheilijalla tai SUEKilla on kaksikymmentä (21) päivää aikaa tällaisesta ilmoituksesta saattaa asia WADA:n käsiteltäväksi.

Mikäli asia viedään WADA:n käsiteltäväksi, SUEKin myöntämä erivapaus on voimassa kansallisen tason kilpailuissa ja kilpailun ulkopuolisissa testeissä, muttei kansainvälisen tason kilpailussa WADA:n päätöstä odotettaessa. Jos IOF päättää testata urheilijaa, joka ei ole kansainvälistä tasoa, sen on tunnustettava SUEKin urheilijalle myöntämä erivapaus, ellei urheilijaa vaadita hakemaan kansainvälistä erivapautta.

Mikäli urheilija valitaan edustajaksi kansainväliseen suunnistustapahtumaan, hänen tulee sääntöjen mukaan anoa kansainvälistä erivapautta IOF:ltä vähintään 30 vuorokautta ennen kyseistä kansainvälistä kilpailua. Jos edustusvalinta on tehty edellä mainitun aikarajan umpeuduttua, erivapausanomus on lähetettävä välittömästi valinnan tapahduttua. Kaikkien IOF:lle toimitettujen erivapausanomusten sekä tarvittavien liitteiden tulee olla englanninkielisiä.

Erivapaushakemuslomake löytyy mm. SUEKin ja IOF:n verkkosivuilta (www.suek.fi ja www.orientee-ring.org/anti-doping/). Erivapausanomuksesta on käytävä ilmi lääkärin urheilijalle tekemä diagnoosi sekä aiottu lääkitys ja sen annostus, annostelutapa ja aiottu hoidon kesto. Anomukseen on liitettävä täydellinen sairaushistoria ja selvitys lääkityksen/menetelmän välttämättömyydestä ja korvaamattomuudesta sallitulla hoitomuodolla sekä selvitys siitä, mitä muita hoitomuotoja on jo kokeiltu ja miten ne tehosivat.

Hoitavan lääkärin on vahvistettava allekirjoituksellaan anomuslomakkeeseen tiedot diagnoosista ja aiotusta lääkityksestä. Urheilija vahvistaa nimikirjoituksellaan anomuslomakkeeseen antamansa tiedot oikeiksi sekä antaa suostumuksensa terveystietojensa toimittamiseksi erivapaudesta päättävien tahojen nähtäväksi ja arvioitavaksi.

Erivapaus tulee voimaan ITA:n (International Testing Agency) tai SUEKin erivapauslautakunnan hyväksytyä urheilijan hakemuksen. SUEK saa tiedon ITA:n hyväksymistä erivapauksista suoraan ADAMSin kautta. Erivapaudet ovat määräaikaista ja kullekin erivapaudelle on määritetty voimassaoloaika erivapauslautakunnan harkinnan mukaan. Todistus erivapaudesta on pidettävä aina mukana ja se on esitettävä dopingtestissä. On syytä muistaa, ettei lääkärin määräämä kielletyn lääkeaineen resepti ole erivapaus. Mikäli urheilijalle ei myönnetä erivapautta, hänellä on muutoksenhakumahdollisuus.

Liiton yhteyshenkilö erivapausmenettelyyn liittyvissä asioissa on huippu-urheilupäällikkö.

3.5.4. Dopingrikkomukset

Toimenpiteet dopingrikkomusasioissa on määritelty Suomen antidopingsäännöstössä ja Kansainvälisessä tulostenkäsittelystandardissa. Näiden mukaan rikkomusepäilyt käsittelee antidopingasioiden kurinpitolaikunta. Se on riippumaton elin, joka käsittelee ja ratkaisee, onko antidopingsäännösten soveltamispiiriin kuuluvan urheilijan tai muun henkilön menettelyä tai toimintaa pidettävä säännöstössä tarkoitettuna dopingrikkomuksena ja määrää tarvittaessa seuraamukset.

3.6. Suunnistuksen edustus antidopingorganisaatioissa

Seuraavissa kansallisissa ja kansainvälisissä antidopingorganisaatioissa on edustajana suunnistusvaikuttajia:

- SUEKin erivapauslautakunta
 - Olli J. Heinonen
- Antidopingasioiden kurinpitolaikunta
 - Jan-Erik Krusberg
- WADA:n erivapautyöryhmä
 - Katja Mjösund

Liiton tavoitteena on vaikuttaa lajin antidopingtyön kehitykseen sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

3.7. Seuranta ja vastuuhenkilöt

Suunnistusliiton hallitus ja toimitusjohtaja kantavat päävastuun antidopingtoiminnan koordinoinnista ja asianmukaisesta järjestämisestä. Vastuuhenkilö on toimitusjohtaja ja käytännön toteutuksesta ja seurannasta vastaavat toimihenkilöt valmentajien, urheilijoiden tukihenkilöiden, kouluttajien ja luottamushenkilöiden kanssa.

Antidopingohjelma julkaistaan Suunnistusliiton (www.suunnistusliitto.fi > Liitto > Eettiset reitinvalinnat > Reilua peliä rasteilla; www.suunnistusliitto.fi > Materiaalit; www.suunnistusliitto.fi > Huippu > Valmennusjärjestelmä) ja SUEKin verkkosivuilla. Siihen liittyvät käytännön toimenpiteet kirjataan vuosittain toimintasuunnitelmaan. Niiden toteutumista arvioidaan kerran vuodessa vastaavien tahojen toimesta ja kirjataan tehdyt toimenpiteet vuosikertomukseen. Ohjelma pidetään ajan tasalla tarvittavin päivityksin ja siitä uutisoidaan liiton eri kanavilla. Suunnistuksen lajisääntöjen osalta dopingia koskevien pykäliden päivittäminen tapahtuu sääntötulkintaryhmän toimesta. Kehitystyössä käytetään tarvittaessa ulkopuolisia alan asiantuntijoita.

Antidopingtoiminnan vastuualueet Suunnistusliitossa ovat seuraavat:

3.7.1. Hallitus ja toimitusjohtaja

Suunnistusliiton hallitus ja toimitusjohtaja koordinoivat antidopingtoimintaa, vastaavat sen asianmukaisesta järjestämisestä ja antidopingohjelman päivittämisestä tarvittaessa. Päivitetty antidopingohjelma hyväksytään hallituksessa. Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla on, että dopingin vastainen toiminta on huomioitu liiton tekemissä sopimuksissa. Tällaisia sopimuksia ovat muiden muassa:

- huippu-urheilupäällikön työsopimus
- maajoukkueiden ja valmennusryhmien parissa toimivien henkilöiden työsopimukset ja sopimukset
- maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden valmennussopimukset
- yritysten ja muiden tahojen kanssa tehtävät yhteistyösopimukset

3.7.2. Huippu-urheilu

Huippusuunnistusryhmä suunnittelee yhdessä huippu-urheilupäällikön kanssa huippu-urheilun vuotuiset antidopingtoimenpiteet sekä valvoo niiden toteutumista.

Huippu-urheilupäällikkö:

- on liiton päävastuullinen yhteyshenkilö antidopingasioissa SUEKin ja IOF:n suuntaan
- on liiton ensisijainen yhteyshenkilö antidopingasioissa ja mahdollisissa dopingtapauksissa
- vastaa ensisijaisesti antidopingasioita koskeviin tiedusteluihin
- koordinoi liiton SUEKilta tilaamia koulutuksia eri tapahtumiin (valmennusryhmien leirit, valmentajakoulutus jne.)
- koordinoi huippusuunnistukseen liittyvää antidopingviestintää:
 - liiton maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin valitut urheilijat (valmennussopimuksen yhteydessä antidopingsäännöt ja Puhtaasti paras -verkkokoulutus)
 - liiton maajoukkueiden ja valmennusryhmien valmentajat ja tukihenkilöstö
- vastaa yhdessä viestinnästä vastaavan henkilön kanssa ajankohtaisten antidopingasioiden uutisoinnista liiton verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja Suunnistaja-lehdessä

Suunnistusliiton valmennusryhmien valmentajat vastaavat siitä, että antidopingteema on yhtenä oleellisena ja säännöllisenä osana maajoukkueiden ja ryhmien jokavuotista toimintaa. Vähimmäistavoitteena on, että maajoukkueisiin ja valmennusryhmiin kuuluvat urheilijat ovat sisäistäneet antidopingsäännösten sisällön ja sitoutuvat niihin ehtoitta. Lisäksi valmennusryhmiin kuuluvien urheilijoiden tulee tietää, mistä hankkia aiheeseen liittyvää tietoa. Suhtautuminen dopingin käyttöön on oleellinen osa ryhmässä käytävää arvokeskustelua.

Valmentajakoulutuksessa käytetään ensisijaisesti SUEKin verkkosivuilta saatavaa, ajan tasalla olevaa lajiliittojen koulutusmateriaalia, minkä lisäksi liiton oma antidopingmateriaali (kalvosarja ja antidopingohjelma) on pohjana aiheesta käytävälle ryhmätöille ja keskusteluille. Vähimmäistavoitteena on, että koulutukseen osallistuvat tuntevat antidopingsäännösten ja tietävät, mistä hankkia aiheeseen liittyvää lisätietoa. Suhtautuminen dopingin käyttöön on oleellinen osa koulutuksessa käytävää arvokeskustelua.

3.7.3. Nuorisourheilu

Suunnistusliiton nuorisotoiminnassa painotetaan eettisesti ja moraalisesti kestävien elämänarvojen vahvistamista, joiden linjauksesta vastaa liiton seuratoimintaryhmä yhdessä nuorisopäällikön kanssa. Terveiden elämäntapojen, terveellisen ravinnon, päihteettömyyden ja reilun pelin opettaminen luovat pohjaa arvomaailman vahvistumiselle.

Nuorten ohjaajille ja liiton nuorten tapahtumiin osallistuville nuorille suunnattu päihde- ja antidopingvalistus tukee omalta osaltaan kestäväälle pohjalle rakennettavien arvojen ja asenteiden muokkaamista.

Nuorten päihde- ja antidopingvalistus ovat teemoina esillä liiton nuorille suunnatuissa tapahtumissa. Liiton valmennusryhmissä mukana olevien nuorten osalta noudatetaan edellisen kohdan (huippu-urheilu) linjauksia. Tarvittaessa puututaan kaikissa nuorten tapahtumissa tapahtuvaan linjausten vastaiseen toimintaan.

Ohjaajille annetaan päihde- ja antidopingvalistusta ensisijaisesti ohjaajakoulutusten ja -tapaamisten yhteydessä. Koulutuksissa jaetaan mm. SUEKin koulutusmateriaalia. Ohjaajakoulutuksesta vastaavat liiton Nuori Suunta -kouluttajat eli luotsit.

3.7.4. Viestintä

Viestinnästä vastaava henkilö:

- vastaa yhdessä muiden vastuuhenkilöiden kanssa antidopingtiedotuksesta liiton eri kanavilla eri kohderyhmille
- vastaa yhdessä hallituksen, toimitusjohtajan ja huippu-urheilupäällikön kanssa asianmukaisesta tiedottamisesta mahdollisissa dopingtapauksissa

Suunnistusliiton antidopingviestinnän pääasiallisia kanavia ovat:

- liiton verkkosivut (liiton antidopingohjelma, antidopingtiedotteet ja -uutiset) ja sosiaalisen median kanavat (Facebook, Twitter)
- sähköpostitus ja muu viestintä määritellyille kohderyhmille (mm. uutiskirjeet, SUEKin tiedotteet)
- Suunnistaja-lehti

3.7.5. Sääntöryhmä

Suunnistusliiton sääntöryhmä käsittelee mm. sääntö- ja dopingrikkomuksiin liittyviä asioita.